

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سرشناسه	: جزائری، سید محمود، ۱۳۶۲-
عنوان و نام پدیدآور	: علم امام و شؤون امامت: پژوهشی در تاثیر علم ویژه امام در صفات، مناصب، وظائف و مقامات امام / سید محمود جزائری.
مشخصات نشر	: قم: موسسه فرهنگی هنری امامت اهل بیت (ع)، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۲۵۶ ص.
شابک	: ۳۵۰۰۰ ریال ۶-۷۰۵۰۰۶-۶۲۲-۹۷۸:
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۴۱-۲۵۵.
عنوان دیگر	: پژوهشی در تاثیر علم ویژه امام در صفات، مناصب، وظائف و مقامات امام.
موضوع	: علم امام
موضوع	: Knowledge of Imam*
موضوع	: علم امام -- تحقیق
موضوع	: Knowledge of Imam -- Research*
رده بندی کنگره	: BP۲۲۳/۳۴
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۴۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۲۸۹۹۹۲

کلام امام

وشئون امامت

پژوهشے در تاثیر علم ویژه امام بر صفات،
مناصب، وظایف و مقامات امام

سید محمود جزایری

علم امام و شئون امامت

پژوهشی در تأثیر علم و ویژه امام بر صفات، مناصب، وظایف و مقامات امام

سید محمود جزایری

• ناشر: نشر بنیاد فرهنگی امامت • چاپ و صحافی: اشراق-محمدی • نوبت چاپ: اول، پاییز ۱۳۹۹ • شمارگان: ۵۰۰ نسخه • بهاء: ۳۵۰۰۰ تومان • شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۵۰-۰۶-۶

بنیاد فرهنگی امامت: قم، بلوار معلم، کوی ۱۰، خیابان شهیدین، پلاک ۵۲
کدپستی: ۳۷۱۵۶۹۳۴۴۶ | تلفن و نمابر: ۰۲-۳۷۸۳۸۶۹۰-۲

www.emamat.ir

nashr@emamat.ir

• همه حقوق برای نشر بنیاد فرهنگی امامت محفوظ است.
• نشر الکترونیکی اثر بدون کسب اجازه کتبی از نشر بنیاد فرهنگی امامت ممنوع است.

ma_book

فروشگاه کتاب ما: قم، بلوار معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف، پلاک ۱۱
تلفن: ۰۲۵-۳۷۸۴۲۴۴۳

فهرست مطالب

۵

مقدمهٔ بنیاد ۱۳

مقدمه ۱۷

فصل اول: مفاهیم و کلیات

گفتار اول: مفاهیم ۲۹

۱. مفهوم «امام» ۳۰

۱-۱. «امام» در لغت ۳۰

۲-۱. «امام» در علم کلام ۳۰

۳-۱. «امام» در قرآن و سنت ۳۳

۱-۳-۱. لوح محفوظ ۳۳

۲-۳-۱. کتب آسمانی ۳۴

۳-۳-۱. انسان‌های پیشتاز در تقوا ۳۴

- ۳۴-۱-۳-۴. امام به معنای نبی ۳۴
- ۳۵-۱-۳-۵. صاحب امامت ابراهیمی ۳۵
- ۳۵-۱-۳-۶. صاحب امامت کلیه مطلقه الهیه ۳۵
۲. مفهوم «علم و بیته امام» ۴۲
۳. مفهوم علم غیب ۴۵
- ۳-۱-۱. مفهوم «علم» ۴۶
- ۳-۱-۱. مفهوم «علم» در لغت ۴۶
- ۳-۱-۲. مفهوم «علم» در اصطلاح عالمان امامیه ۴۶
- ۳-۱-۳. مفهوم «علم امام» در آینه قرآن و سنت ۴۸
- ۳-۲. مفهوم «غیب» ۵۱
- ۳-۲-۱. «غیب» در لغت ۵۱
- ۳-۲-۲. «غیب» در اصطلاح اندیشمندان امامیه ۵۴
- ۳-۲-۳. «غیب» در قرآن و روایات ۵۶
- ۳-۲-۴. نتیجه بررسی «غیب» در قرآن و روایات ۶۵
- ۳-۳. مفهوم «علم الغیب» ۶۵
- ۳-۴. نتیجه بررسی مفهوم علم غیب ۶۹
۴. مفهوم «شئون امام» ۷۰
- ۴-۱. صفات امام ۷۱
- ۴-۲. مناصب امام ۷۱
- ۴-۳. وظائف امام ۷۲
- ۴-۴. مقامات امام ۷۲
- گفتار دوم: کلیات ۷۳
۱. ثبات علم و بیته ائمه علیهم السلام ۷۳
- ۱-۱. ثبات علم و بیته ائمه علیهم السلام از منظر قرآن ۷۳
- ۲-۱. ثبات علم و بیته ائمه علیهم السلام از منظر احادیث ۷۵
۲. گستره علم و بیته ائمه علیهم السلام ۸۱
- ۱-۲. گروه اول: نظریه علم محدود امام ۸۱
- ۲-۱-۱. شیخ صدوق و ابن ولید ۸۲
- ۲-۱-۲. مدرسه کلامی بغداد ۸۲
- ۲-۱-۳. صاحب جواهر الکلام ۸۲

۸۲	۱-۲. نقد نسبت «علم محدود» به متکلمان مدرسه بغداد.....
۸۵	۲-۲. گروه دوم: نظریه علم نامحدود امام.....
۸۶	۱-۲-۲. صفار قمی و شیخ کلینی.....
۸۶	۲-۲-۲. محمدحسین مظفر.....
۸۷	۳-۲-۲. سید محمدحسین طباطبایی.....
۸۷	۴-۲-۲. عبدالله جوادی آملی.....
۸۸	۵-۲-۲. حسن حسن زاده آملی.....
۸۸	۳-۲. گروه سوم: نظریه توقف.....
۸۸	۱-۳-۲. شیخ انصاری.....
۸۹	۲-۳-۲. مرحوم تبریزی.....

فصل دوم:

کارکردهای علم ویژه در مهم ترین صفات ائمه علیهم السلام

۹۴	گفتار اول: کارکردهای علم ویژه در عصمت ائمه <small>علیهم السلام</small>
۹۴	۱. تعریف عصمت.....
۹۴	۱-۱. تعریف عصمت در لغت.....
۹۵	۲-۱. تعریف و ماهیت عصمت در اصطلاح علم کلام.....
۹۹	۲. عصمت امامان <small>علیهم السلام</small>
۹۹	۱-۲. دلیل عقلی بر عصمت ائمه <small>علیهم السلام</small>
۱۰۰	۲-۲. ادله قرآنی بر عصمت ائمه <small>علیهم السلام</small>
۱۰۰	۱-۲-۲. آیه تطهیر.....
۱۰۴	۲-۲-۲. آیه ابتلای حضرت ابراهیم <small>علیه السلام</small>
۱۰۵	۳-۲. ادله روایی بر عصمت ائمه <small>علیهم السلام</small>
۱۰۵	۱-۳-۲. حدیث ثقلین.....
۱۰۷	۲-۳-۲. حدیث عصمت و طهارت.....
۱۰۷	۳-۳-۲. حدیث وجوب عصمت امام.....
۱۰۸	۳. کارکرد علم ویژه در عصمت.....
۱۱۳	گفتار دوم: کارکردهای علم ویژه در سایر علوم ائمه <small>علیهم السلام</small>

- گفتار سوم: کارکردهای علم ویژه در افضلیت ائمه علیهم السلام ۱۱۵
۱. مفهوم افضلیت ۱۱۵
۲. رابطه افضلیت و علم ویژه ۱۱۷
- نتیجه فصل دوم ۱۱۸

فصل سوم:

کارکردهای علم ویژه در مناصب ائمه علیهم السلام

- گفتار اول: کارکردهای علم ویژه در منصب امامت ۱۲۱
۱. کارکرد علم ویژه در منصوبیت از جانب خدا ۱۲۲
۲. کارکرد علم ویژه در خلافت مطلق الهی ۱۲۶
۳. کارکرد علم ویژه در اسوه و مقتدا بودن ۱۲۸
۴. کارکرد علم ویژه در هدایت به امر ۱۳۱
۵. کارکرد علم ویژه در افتراض طاعت ۱۳۱
- ۱-۵. حکومت داری امامان معصوم بر اساس علم ۱۳۳
- ۲-۵. حکومت امامان علیهم السلام بر اساس علم به احکام واقعی است ۱۳۴
- ۳-۵. شناخت جزئیات گروه‌ها و احزاب سیاسی با علم ویژه بوده است ۱۳۵
- ۴-۵. کشتار در جنگ‌ها بر اساس علم ویژه بوده است ۱۳۶
- گفتار دوم: کارکردهای علم ویژه در منصب قضاوت ۱۳۶
۱. قضاوت در حوزه انسان‌ها ۱۳۹
- ۱-۱. دیدگاه اول: حکم بر اساس ظواهر ۱۳۹
- ۲-۱. دیدگاه دوم: حکم بر اساس علم به باطن ۱۴۰
- ۳-۱. دیدگاه سوم: جواز حکم بر اساس علم به بواطن یا ظاهر شهادت‌ها ۱۴۰
- ۴-۱. تبیین این سه دیدگاه ۱۴۰
- ۵-۱. نقد و بررسی این سه دیدگاه در ارتباط علم ویژه با قضاوت ائمه علیهم السلام ۱۴۲
۲. قضاوت در حوزه سایر مخلوقات ۱۴۸
- گفتار سوم: کارکردهای علم ویژه در منصب مرجعیت علمی و دینی ۱۵۱
۱. ادله مرجعیت علمی و دینی اهل بیت علیهم السلام ۱۵۲

۱۵۲.....	۱-۱. آیات قرآنی دال بر منصب مرجعیت اهل بیت <small>علیهم السلام</small>
۱۵۲.....	۱-۱-۱. آیه اولی الامر.....
۱۵۳.....	۱-۱-۲. آیه اهل ذکر.....
۱۵۵.....	۲-۱. احادیث دال بر منصب مرجعیت اهل بیت <small>علیهم السلام</small>
۱۵۵.....	۱-۲-۱. حدیث ثقلین.....
۱۵۷.....	۲-۲-۱. حدیث «أنا مدينة العلم و علي بابها».....
۱۵۷.....	۳-۲-۱. احادیث حصر جواز اخذ علم از اهل بیت <small>علیهم السلام</small>
۱۵۸.....	۲. گستره مرجعیت علمی اهل بیت <small>علیهم السلام</small>
۱۵۸.....	۱-۲. مرجعیت عام برای انسان ها.....
۱۶۰.....	۲-۲. مرجعیت برای اجنه.....
۱۶۱.....	۳-۲. مرجعیت برای ملائکه.....
۱۶۲.....	۳. علم ویژه و مرجعیت علمی اهل بیت <small>علیهم السلام</small>
۱۶۲.....	۳-۱. کارکرد علم ویژه با توجه به ادله مرجعیت علمی ائمه <small>علیهم السلام</small>
۱۶۲.....	۳-۱-۱. علم ویژه و اولی الامر.....
۱۶۳.....	۳-۱-۲. علم ویژه و اهل الذکر.....
۱۶۴.....	۳-۱-۳. علم ویژه و حدیث ثقلین.....
۱۶۵.....	۳-۱-۴. علم ویژه و باب علم نبی بودن امامان <small>علیهم السلام</small>
۱۶۶.....	۳-۲. کارکرد علم ویژه با توجه به گستره مرجعیت علمی ائمه <small>علیهم السلام</small>
۱۶۶.....	نتیجه فصل سوم.....

فصل چهارم:

کارکردهای علم ویژه در وظایف ائمه علیهم السلام

۱۶۹.....	گفتار اول: کارکردهای علم ویژه در تربیت و هدایت خلق.....
۱۷۲.....	۱. علم ویژه و هدایت تشریعی برای اثبات حقانیت امامت.....
۱۷۴.....	۲. علم ویژه و هدایت تشریعی برای تشخیص حق و باطل در زمان فتنه.....
۱۷۵.....	۳. علم ویژه و افزایش معرفت مؤمن به امام.....
۱۷۵.....	۴. علم ویژه و هدایت های فقهی.....
۱۷۶.....	۵. علم ویژه و هدایت های اخلاقی.....

۶. علم ویژه و هدایت‌ها و مشاوره‌ها در امور عادی زندگی..... ۱۷۷
۷. علم ویژه و تعیین وظایف امت..... ۱۷۷
- گفتار دوم: کارکردهای علم ویژه در بیان و حفظ دین..... ۱۷۸
۱. تبیین کتاب خدا و سنت نبی اکرم صلی الله علیه و آله..... ۱۷۹
۲. بیان احکام شرعی..... ۱۸۶
۳. رفع اختلافات مردم در فهم دین..... ۱۸۹
۴. حفظ دین از تحریف..... ۱۹۱
۵. پاسخگویی به شبهات مخالفین اسلام..... ۱۹۳
۶. پاسخگویی به پرسش‌های دینی و اعتقادی..... ۱۹۴
۷. مقابله با ادیان تحریف شده، فرقه‌ها و جریان‌های انحرافی..... ۱۹۵
- گفتار سوم: کارکردهای علم ویژه در اجرای عدالت..... ۱۹۶
- گفتار چهارم: کارکردهای علم ویژه در اعجاز و ولایت تکوینی..... ۲۰۰
- نتیجه فصل چهارم..... ۲۰۳

فصل پنجم:

کارکردهای علم ویژه در مقامات ائمه علیهم السلام

- گفتار اول: کارکردهای علم ویژه ائمه علیهم السلام در مقام وساطت در فیض..... ۲۰۷
۱. «فیض» در لغت..... ۲۰۷
۲. «فیض» در اصطلاح..... ۲۰۸
۳. معنا و اقسام وساطت در فیض..... ۲۰۸
۴. واسطه فیض بودن ائمه علیهم السلام..... ۲۱۰
۵. علم ویژه و مقام وساطت در فیض..... ۲۱۴
- گفتار دوم: کارکردهای علم ویژه در مقام باب‌الله..... ۲۱۴
۱. معنای باب‌الله بودن و اثبات آن برای اهل بیت علیهم السلام..... ۲۱۵
- ۱-۱. باب وصول فیض و رحمت خدا به عباد..... ۲۱۵
- ۲-۱. باب منع ورود ناهالان به بارگاه خدا..... ۲۱۶

۲۱۷.....	۳-۱. باب تقرب و ارتباط بندگان با خدا
۲۲۶.....	۲. ارتباط علم و ویژه با مقام باب‌الاهی اهل بیت <small>علیهم‌السلام</small>
۲۲۶.....	گفتار سوم: کارکردهای علم و ویژه در مقام عین‌الله
۲۲۶.....	۱. معنای عین‌الله
۲۲۸.....	۲. آیات و روایات دال بر عین‌الله بودن اهل بیت <small>علیهم‌السلام</small>
۲۳۲.....	۳. ارتباط علم و ویژه با مقام عین‌الله
۲۳۲.....	گفتار چهارم: کارکردهای علم و ویژه ائمه <small>علیهم‌السلام</small> در مقام هم‌طرزی با قرآن
۲۳۳.....	۱. مقصود از هم‌طرزی اهل بیت <small>علیهم‌السلام</small> با قرآن
۲۳۵.....	۲. تأثیر علم و ویژه در هم‌طرزی قرآن و اهل بیت <small>علیهم‌السلام</small>
۲۳۷.....	خاتمه
۲۴۰.....	پیشنهادهات
۲۴۱.....	فهرست منابع
۲۴۱.....	کتاب‌ها
۲۵۳.....	پایان‌نامه‌ها
۲۵۳.....	مجله‌ها و مجموعه‌ها
۲۵۴.....	منابع الکترونیک

